

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

**Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej
i Muzyki Kościelnej**

Katedra Chóralistyki

PRACA DOKTORSKA

**"Relacja dyrygent – solista w koncercie
instrumentalnym oraz spektaklu operowym
na przykładzie Koncertów Fortepianowych Johannesesa
Brahmsa oraz opery *Suor Angelica* Giacomo
Pucciniego"**

Adam Domurat

Praca doktorska przygotowana pod kierunkiem

prof. zw. Jerzego Salwarowskiego

dra hab. Jakuba Chrenowicza

Poznań 2019

"Relacja dyrygent-solista w koncercie instrumentalnym oraz spektaklu operowym na przykładzie Koncertów Fortepianowych Johannes Brahmsa oraz opery *Suor Angelica* Giacomo Pucciniego"

– STRESZCZENIE

Niniejsza rozprawa doktorska stanowi analizę wszelkich zagadnień związanych z problematyką prowadzenia orkiestry w akompaniamentach instrumentalnych oraz ariach operowych, a także przygotowania i poprowadzenia koncertu instrumentalnego i spektaklu operowego. Główny problem badawczy stanowi analiza relacji, tworzącej się pomiędzy dyrygentem a solistą podczas wykonania kompozycji, a także w całym procesie przygotowawczym poprzedzającym publikację utworu w formie koncertu lub spektaklu operowego. W celu egzemplifikacji omawianych zagadnień wykorzystano najważniejsze dzieła gatunku – I Koncert Fortepianowy d-moll op. 15 oraz II Koncert Fortepianowy B-dur op. 83 Johannes Brahmsa, a także operę "Suor Angelica", wchodzącą w skład tryptyku operowego "Il Trittico" Giacomo Pucciniego.

Praca zawiera wstęp, w którym przeanalizowano metody badawcze użyte w rozprawie.

Rozdział pierwszy pt. "*Problemy gatunku*" stanowi rys historyczny powstania wszystkich trzech kompozycji oraz analiza formalna i harmoniczna. Zamieszczono także przetłumaczone na język polski libretto oraz chronologiczne zestawienie powstania najważniejszych dzieł gatunku, obejmujące omawiany okres historyczny.

W rozdziale drugim, zatytułowanym "*Problemy współpracy z solistą*" wprowadzono terminy "priorytet decyzyjności" oraz "inicjatywa", w celu omówienia relacji między solistą a dyrygentem podczas wykonania utworu. Powstała na ich podstawie analiza wybranych dzieł popiera tezę omawianego zagadnienia.

W rozdziale trzecim pt. "*Problemy metodologii przygotowania dzieła*" omówiono problematykę prowadzenia prób, zarządzania czasem oraz przeprowadzono analizę systemu prób i układu repertuaru w instytucjach artystycznych w kraju.

Rozdział czwarty zatytułowany "*Tradycja wykonawcza oraz jej wpływ na interpretację dzieła*" stanowi analiza najważniejszych wydawnictw fonograficznych

obejmujących omawiane kompozycje, a także wpływy jaki wywarły na tzw. "tradycję wykonawczą". Omówiono rolę dyrygenta podczas sesji nagraniowych oraz przeanalizowano wpływ reżysera dźwięku na zbiorczą interpretację dzieła.

W podsumowaniu przedstawiono rezultaty badań, których efektem jest dzieło artystyczne załączone do niniejszej pracy, na które składają się nagrania video będące zapisem koncertów oraz premiery spektaklu operowego. Załączono również nagranie audio, stanowiące montaż studyjny opery "Suor Angelica" oraz montaż koncertu wspartego próbą generalną, obejmujący Koncerty Fortepianowe Johanna Brahmsa.

"The conductor-soloist relationship in an instrumental concert and an opera performance based on the example of Piano Concertos by Johannes Brahms and *Suor Angelica* opera by Giacomo Puccini"

- SUMMARY

This PhD dissertation provides an analysis of all the issues related to conducting an orchestra in instrumental accompaniments and opera arias, as well as an analysis of the preparation and conducting an instrumental concert and an opera performance. The main research issue covers the relationship being built between the conductor and the soloist during performing a musical composition, including the entire preparatory process that proceeds the publication of the work in the form of a concerto or an opera performance. In order to exemplify the issues discussed, the most important works of the genre were used here, namely Piano Concerto No.1 in D minor Op. 15 and Piano Concerto No. 2 in B flat major Op. 83 by Johannes Brahms, and also "Suor Angelica" – part of an opera trilogy "Il Trittico" by Giacomo Puccini.

The dissertation opens with an introduction where the research methodology used was analyzed.

The first chapter entitled "*Problems of the genre*" is an outline of the historical background for all the three compositions, and stands for a formal and harmonic analysis. It also includes a libretto translated into Polish and a chronological arrangement of the origins of the most important works of the genre covering the historical period in question.

In chapter 2 entitled "*Problems of cooperation with the soloist*" the terms "priority of decision making" and "initiative" were introduced in order to discuss the relationship between the soloist and the conductor while performing a music work. The study of selected works based on these terms supports the thesis of the issue discussed.

Chapter 3 entitled "*Methodology problems of music work preparation*" discusses the issues concerning conducting rehearsals, time managing, and analyses the system of rehearsals and repertoire in public artistic institutions.

Chapter 4 entitled "*Performance tradition and its impact on the interpretation of the music work*" constitutes an analysis of the most important phonographic recordings including the compositions discussed, as well as the impact they had on the so-called "performance tradition". The role of the conductor during the recording sessions was also elaborated, and the influence of the sound director on the collective interpretation of the work was analyzed.

The summary presents the research results in the form of artistic work attached to this dissertation, which consists of videos being a record of concerts and the premiere of an opera performance. An audio recording was also included, which was a studio edition of the "Suor Angelica" opera. The concert studio edition supported by the dress rehearsal, covering Piano Concertos by Johannes Brahms was appended here as well.